

m mosty

Královéhradecké diecéze Církve československé husitské
ročník 5 / číslo 4 / prosinec 2021

ROZHOVOR

Ve vaně mám
každý rok živé kapry 3

SVÁTOSTI NAŠÍ CÍRKVE

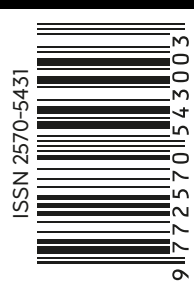
Svátost
manželství 9

SEZNAMTE SE...

Znalci lyže
kupovali
po pěti 10

 KRÁLOVÉHRADECKÁ DIECÉZE
Církve československé husitské

Obsah

- rozhovor**
3 VE VANĚ MÁM
KAŽDÝ ROK
ŽIVÉ KAPRY
- anketa**
5 JAK RŮZNĚ I PODOBNĚ
PROŽÍVÁME VÁNOCE...
- z historie Církve
československé (husitské)**
8 GAP A NEJKRÁSNEJŠÍ
VÁNOCE
- svátosti naší církve**
9 SVÁTOST
MANŽELSTVÍ
- 9** chvílka poezie
KDO TOHO
MÁ MOC
- seznamte se...**
10 ZNALCI LYŽE
KUPOVALI PO PĚTI
- z diecéze**
14 KONCERT PRO LADU
V SEMILECH
- 14** KAZATELSKÝ KURZ
OD ÚNORA
- 15** UVNITŘ JAKO BY
SVÍTILO SLUNÍČKO
- modlitba laiků**
15 MILÝ BOŽE

editorial

Slovo úvodem

Moji milí,

„opět znovu po roce, přicházejí Vánoce,“ říká jeden ze sloganů, který i přes jistou ořepanost bereme naprosto vážně. Vánoce samy o sobě totiž nejsou něčím, co bychom mohli jen tak přejít. Nejde v nich jen o pár svátečních okamžiků u stromečku, o chvíle s dobrým jídlem a televizními pohádkami. Vánoce v sobě absorbují kromě kouzelné přítomnosti také i nepřeborné vzpomínky a velké svědectví o lásce. Láska Boží a láska lidská se o Vánocích setkává v podobě, která je a chce být výrazná.

Před napsáním tohoto úvodníku jsem si pro jisté naladění pustil nejprve skladbu Louise Armstronga „White Christmas“ a pak i českou verzi od Karla Gotta. Přiznávám, že i když jsem tuto obehnanou píseň slyšel už tolikrát, rád jsem jí naslouchal a moc rád ji zase uslyším v plnosti vánočních dnů. Těším se, až opět budeme zpívat koledy a celý ten vánoční shon i radost vystoupá na povrch.

Věřím, že se začnete do Mostů – a třeba už jen pohledem na svědectví, které připravil náš vězeňský kaplan Aleš Tomčík od těch, kteří v životě selhali a prožívají Vánoce za valdickými mřížemi – opět si uvědomíme, že sváteční čas je o lásce, kterou hledáme my všichni. Doufám také, že Vás potěší rozhovor s bratrem vikářem Benjaminek Mlýnkem, kde se nám představuje i tak, jak jej neznáme. Jsem rád, že vám můžeme nabídnout i další rozhovor s obohacující osobností naší církve, setkání s bratrem proděkanem HTF Jiřím Vogelem. Stále, a nejen v Semilech, vzpomínáme na sestru Ladu... V neposlední řadě je zde v Mostech zaznamenán pohled na Vánoce našich „mladých“, z něhož vyplývá, jak je vlastně jedno, kolik je nám let – pro nás všechny jsou Vánoce významným časem.

Jako malý dárek vám, sestry a bratři v Kristu, předkládáme vánoční číslo Mostů, které jsme věnovali tématu rodina, manželství, svatba. Ze všech našich článků, rozhovorů, ankety vystupují tato témata, což jistě není překvapivé, protože jsou výrazným tématem celého našeho života. Láska má sice mnoho podob, ale je tím hlavním, co nás utváří.

Před časem, když přišla řeč na Vánoce s jedním mým známým, trochu mě překvapil prohlášením, že se na svátky vůbec netěší. Měl celou řadu argumentů, které mě zaskočily vlnou rozmrzelosti. Chtěl jsem rozhovor posunout jinam a věděl, že v rodině mají děti, a tak jsem se opatrně zeptal, zda i děti mají podobný názor jako jejich poněkud strohý tatínek. Dotyčný ale vše jen odbyl mávnutím ruky a prohlášením „a nejhorší na Vánocích je, že mě děti otravují otázkami, co chci od nich pod stromečkem a já jim dokola a dokola říkám: nic nechci, nic mi nekupujte, buďte zdravé a hodné, to mi stačí.“ Po Vánocích, když jsme se potkali a přišla řeč na proběhlé dny, nedalo mi, abych se nezeptal: „Co děti, daly ti pěkné dárky?“ „Jó,“ zabručel a já se musel usmát, protože jsem viděl, že i přes břitkost slov, která o Vánocích pronesl, je vlastně velmi dojatý.

Láska nás vlastně vždy mění a posouvá. Jde v ní o naši ochotu dávat a zároveň i přijímat. Přeji Vám z celého srdce, aby i letošní Vánoce, byly o tom všem dobrém, co jste dokázali Vaším blízkým dát a co jste také i dokázali přijmout. Kéž bychom namísto naší roztrpčenosti nad nedokonalostí světa dokázali přijímat svědectví o dokonalé Boží lásce a byli opravdově vděční. Je naprosto na místě, aby nás o Vánocích opět dojala Boží a lidská láska, abychom cítili radost, i když Vánoce možná zase nebudou bílé a možná opět nebude vše dokonalé.

VÁŠ BISKUP PAVEL

Modlitba pro příští rok – téma roku „Pokoj 2022“

Dáváš nám, Pane, svého Ducha, voláš k životu v lásce, míru. Odvádíš nás od sobectví a mnoha falešných představ. (Ř 8,6)
Náš život není o poklidu, přináší bolest, zranění. Ty nás, Kriste, pobízíš, abychom přijali pokoj od tebe. (J 14,27)
Chceš, abychom i přes obavy v tobě důvěru nacházeli. Posiluj nás, prosíme, ať tvůj pokoj vládne v našich srdcích.
Ať evangelium v nás vítězí i přes nepokoj času a světa. Spravuj nás, ať umíme pokoj z tvého Ducha předávat všem. Amen

Ve vaně mám každý rok živé kapry

Doc. ThDr. Jiří Vogel, Th.D., 1971. Strojní konstruktér, po studiu Husitské teologické fakulty farář v několika náboženských obcích v Pražské diecézi. V nynější době proděkan a vedoucí katedry systematické teologie, teologické etiky a teologické filozofie na HTF.

Jste docentem na Husitské teologické fakultě, vedete katedru systematicky. Jak jste se k teologii dostal?

O náboženství jsem se začal zajímat v době nástupu na střední školu. Křesťanství se mě výrazně dotklo až někdy kolem maturity. Biblii mě podaroval příslušník Svědků Jehovových a celou jsem ji přečetl ve svém prvním zaměstnání v TOSu Hostivař. Jeden čas jsem chodil do několika církví najednou a četl jsem všechno, co mi přišlo pod ruku. K opravdové teologii jsem se ale dostal až na fakultě.

Čím vám teologie učarovala, co vás na ní baví?

Není teologie jako teologie. Hodně mě na fakultě oslovil O. A. Funda se svojí „vírou bez náboženství“, což mi pomohlo vymanit se z doslovného interpretování biblického textu. Pak to byla četba textů Zdeňka Trtíka, který byl oproti Fundovi velice pro-církevní. Z těch zahraničních to byl původně pod vlivem Trtíka asi Emil Brunner a Pavel Tillich, posléze i Karl Barth a Karl Rahner. V současnosti se

Jiří Vogel se sochou největšího „doktora církve“ sv. Jeronýmem ve Washingtonu.

mi nejvíc líbí Wilfried Joest, který napsal jedno z nejpromyšlenějších dogmatických děl konce minulého století.

A musím zmínit i Zdeňka Kučeru, který dokázal neuvěřitelně pohotově reagovat na aktuální podněty z církve a společnosti.

Na teologii mě asi fascinovalo, že dává věřícímu do ruky nástroj, jak mluvit o duchovním životě a samozřejmě také to, že se nebojí klást otázky sahající za hranice naší existence, čili že si klade například otázku smyslu života. Že člověka chápe, jak říká Rahner, jako bytost transcendence, střed přesahů a nekonečen, které utvářejí lidský život, aniž by si toho byl člověk povětšinou vědom.

Co to znamená?

Nejde o nic nadpřirozeného. Znamená to, že naše schopnosti a dovednosti jsou otevřené, nemají konce. Vezměte si například kladení otázek. Po celý život si budu klást otázky, což je nezbytné, protože mi to pomáhá v orientaci ve světě. Ovšem otázky, které si kladu, se netýkají jen orientace ve světě, ale často směřují za hranice všeho, nač pomyslíme. Mohu se ptát, co bylo na počátku. A když dostanu odpověď, že Bůh, tak se mohu ptát, co bylo před ním. Není nic, před čím by se tázání zastavilo. Je to naše superschopnost. Tázání směřuje do nekonečna. Při tom je to jenom jedna z řady podobných schopností. Podobně bychom mohli hovořit třeba o svobodě, ani ta nechce mít žádné hranice. Rahner je přesvědčen, že právě tyto schopnosti nám umožňují vnímání Boha. To není nějaký důkaz Boží existence. Ale spíš zdůvodnění, proč se dokážeme modlit a také, proč je náboženství nevykořenitelné.

Takže to vás baví, kladení si otázek?

V základu ptaní je schopnost směřovat do nekonečna, díky tomu si dokážu klást i otázku po Bohu. Ale také si z toho všeho mohu dělat legraci, fantazírovat...

Teologie je v podstatě náročné myšlení. Dokáže najít odpovědi na nečekaných místech. Nebojí se složitých postupů. Koneckonců lidský život není jednoduchý a člověk je složitý organismus. Zjednodušené výpovědi bývají zavádějící.

Původně jste však strojní konstruktér?

Ano, mám strojní průmyslovku, po střední jsem pracoval nejprve v technologické a pak v konstrukční kanceláři. O duchovních věcech se v našich kancelářích poměrně dost mluvílo. Otázka po smyslu života, snaha dotknout se mystéria bude stále živá, patří k základu bytí. Někomu tane na mysli poměrně často, někomu méně nebo vůbec, ale je zde pořád.

Studoval jste také v Německu. Jak tamější studium probíhá?

Studoval jsem v Mnichově na evangelické fakultě. Bylo to trochu jiné než tady. Chodil jsem na přednášky a semináře od šesti nebo od osmi navečer. Vyučující nás někdy vzali i k sobě domů. Nebyli přísní, spíš vlídní a byli hodně vzdělání, hodně psali.

Ráno jsem šel vždycky na několik hodin do knihovny, kde jsem načítal literaturu na disertaci, pak na kurz němčiny a navečer buď na fakultu, nebo jsme šli hrát fotbal či volejbal. V deset večer byly společné pobožnosti. Byla tam zajímavá směs lidí ze všech možných zemí. Jezdili jsme na výlety do Alp nebo po různých památkách. Bavorsko je hezká země, jsem rád, že se tam občas dostanu i s fakultou. Tento týden máme zrovna společný seminář se studenty v Regensburgu.

To zní jako velmi komorní, osobní, přístup ke studiu. Dnes je na HTF

situace jiná, do prvního ročníku je přijímáno kolem sta studentů bez přijímacích zkoušek.

Víte, já nejsem nakloněn přijímacím zkouškám. Maturita je dnes sjednocená, tak by se mělo předpokládat, že člověk s maturitou je schopen studovat vysokou školu. Přijímací zkoušky by se měly dělat na obory, kde jsou kapacitní omezení.

Navíc nemusí být pravidlem, že student, který je dobrý u přijímacích zkoušek nebo i ve studiu, je pak stejně dobrý při interpretaci textů nebo psaní odborných statí. Teologie je hodně pro lidi, kteří rádi čtou, píšou, diskutují a intenzivně se koncentrují na jeden problém. Takové nastavení uchazeče se dá u přijímaček jen těžko zjistit.

Takže cílem studia je nechat studenta vyrůst jako člověka, dát mu prostor?

Ano, ale je třeba se mu také věnovat. Ale protože jde přeci jen o masové vzdělávání, některým se věnuji víc a některým méně. Hodně záleží i na jejich zájmu.

V říjnu jste měl v Hradci Králové přednášku o Janu Husovi jako osobnosti, která je v českém národě důležitá pro pochopení Krista.

Líbí se mi Masarykovo pojetí, podle kterého český národ začíná Kristu rozumět a následovat ho skrze Jana Husa. Teprve skrze něj a jeho obět přijímá národ plně křesťanství, do té doby mu lidé nerozuměli. Tak to viděl nejen Masaryk, ale i zakladatelé CČSH. Je to hezký ideál, ale když se rozhlédnu okolo sebe, realita je trochu jiná.

Při vaší profesi jistě hodně čtete. To zabere dost času. Kde všude čtete?

Hodně v dopravních prostředcích, v kanceláři, večer doma, v knihovně nebo v kavárně.

Nečtu jenom teologické a filozofické texty, ale čtu rád i beletrii všeho druhu. Teologie vlastně poměrně často čerpá z beletrie. V první polovině 20. století to byl Dostojevský, později Sartre či Camus apod.

Máte oblíbeného autora?

Mám rád fantasy a sci-fi literaturu, ale i populárně naučnou nebo klasickou literaturu. Měl jsem rád J. P. Sarrtra, ale

přestal mě bavit. Hodně se mi líbil Shemův Dům Páně a z poslední doby tak trochu poeovské povídky od Dysona Králíkům se nikdy nedá věřit. Z českých autorů se mi líbil třeba Kundera. Loni jsem četl jeho biografii od J. Nováka, která se mi ale moc nelíbila. Hodně zajímavých knih mi doporučili studenti.

Napsal jste několik monografií. Představujete si během tvůrčího procesu toho, o kom píšete?

Určitě, představuji. Také mám tendenci navštěvovat místa, kde se dotyčný pohyboval. Naposledy jsem psal o Karlu Heimovi. Zajímavý evangelický teolog, skutečná osobnost s velkým zájmem o přírodní vědy. Psal se mi lehce také proto, že jsem na něj dostal grant a mohl jsem strávit asi měsíc a půl v jeho archivu v Tübingenu. Bylo to skvělé, dostal jsem klíče od knihovny a mohl jsem tam chodit, kdykoli se mi zachtělo.

Soustředíte se lehce?

Záleží na tom... Třeba v knihovně se píše krásně, můžete se pořádně začít a nikdo vás nevyrušuje. Texty rostou pěkným tempem, klidně i pět stránek za den. Normálně při běžném provozu jsem rád, když napíšu jednu. Aktuálně mám rozepsaných několik článků a nejsem schopen nic pořádně dokončit, protože sotva skončí jedna akce, hned začne druhá.

Co jste psal nejradši?

Většinou toho, co píšu, mě baví. Nad některými problémy přemýšlím hodiny. To nejhorší na téhle práci je, že člověka pořád tlačí čas, lhůty a termíny odevzdání. Když je text uspěchaný, většinou není dobrý. Obvykle to poznám, když to pošlu korektorce, která mi vynadá, že věty nedávají smysl.

Jak relaxujete?

Poslední dobou chodím běhat. Tak čtyřikrát týdně, někdy i denně. Pustím si hudbu do sluchátek nebo nějaké povídání a běžím.

Byl jste také farářem, co se vám na farářině líbilo?

Byl jsem duchovním asi deset let. Začínal jsem v Praze Kobylisích jako kazatel. Po studiu v Německu jsem byl vysvěcen na kněze a sloužil jsem

v Horních a Dolních Počernicích a ve Vinoři. Nakonec jsem ještě nějaký čas sloužil i v Řevnicích, Dobřichovicích a Černošicích.

A co se mi líbilo? Ti lidé. Byli fajn, dobře se mi s nimi pracovalo. Vlastně nechci říct: pracovalo, ale ... že jsem je tam měl docela rád.

Oficiálně jsem duchovní při ÚR. Ale nemám žádnou obec, a jen někdy zaskakuju za faráře, když mi někdo z nich zavolá, občas do toho přijde nějaká studentská, teď zrovna budu mít kázání v Regensburgu. To, co dělám na fakultě, mi ale v současnosti brání, abych byl ve službě aktivnější.

Kdy se modlíte?

Nerad o tom mluvím. Většinou, když mám nějaký problém, což může být i docela často. Dobrá modlitba je s ostatními při bohoslužbě.

Tento rozhovor je připravován pro vánoční číslo. Nedá mi to se nezeptat: Čím jsou pro vás Vánoce?

Mám rád vánoční atmosféru. O Vánocích zajdu do kostela a jsem docela rád, že nemusím sloužit. Mám rád Rybovu mši, třeba ve Farského ulici v Holešovicích. Praha má výhodu, že člověk může zajít do více obcí. Rád vybírám vánoční dárky a líbí se mi, když jsou pěkně zabalené.

A nějaké vaše rodinné tradice?

Ve vaně mám každý rok živé kapry. Ten jejich konec je pak na mně... I to jsou mé Vánoce.

Děkuji za rozhovor

ERIKA OUBRECHTOVÁ,
farářka v Dobrušce

Jak různě i podobně prožíváme Vánoce...

Ve dnech 17.–19. září letošního roku se v Hradci Králové uskutečnilo „Celocírkevní setkání mladých Církve československé husitské a jejich přátel“. Některých účastníků jsme se zeptali na otázku:

Jaké jsou moje Vánoce?

Matěj Břeň (18 let), organizátor dětských táborů

Štědrý den, tisíciletá tradice, velký křesťanský, původně však i pohanský svátek. A přesto nemá pevně stanovený průběh, každý jej tráví, jak se mu líbí. Někdo u televize s cukrovím, někdo

s přáteli, někdo sám. U nás doma to nikdy není dvakrát stejné. Co se však nemění, je to, že Vánoce travíme vždycky jako rodina, většinou ta nejuzší, výjimečně i širší.

Ostatní zvyklosti se různí a přizpůsobují. Když jsme s bráchou byli malí, chodili jsme bruslit, do sauny, sledovali jsme pohádky a baštili cukroví. Rodiče v nás dlouho udrželi víru, že dárky skutečně nosí Ježíšek. I proto jsme vždycky po tradiční slavnostní večeři o pěti chodech museli jít ven zaprskat prskavkami, aby je mohl přinést. Tatka ovšem vždycky záhadně zrovna musel na záchod. Báli jsme se, aby Ježíška nevyplašil, až spláchně, aby pod stromeček stihl dát všechny dárky.

Pak jsme trochu povyrostli a přestěhovali se do domečku na samotě u lesa. Tradice s prskavkami byla rozšířena o návštěvu blízkého krmelce, kam dodnes zvířátkům nosíme spoustu dobrot. Nejdřív jsme tu bydleli sami, ovšem postupně vyrostly další domy a naši noví sousedé dali vzniknout krásné tradici. Jednou se prostě zvedli, vzali kytaru a láhev nějakého alkoholu a přišli nám zazpívat koledy. Pak jsme se k nim přidali a šli jsme společně o dům dál. Skončili jsme jako pořádná tlupa až dole pod kopcem. Od té doby se tradičně scházíme vždycky v poledne, vyměňujeme si cukroví, připijeme si, pozpíváme a vracíme se zase domů. A i když to

setkání už rozhodně není spontánní, má velmi milou atmosféru.

Mnoho pohádek většinou zhlédnout nestihnáme. Po sousedském setkání a návštěvě krmelce tak tak stihneme slavnostní večeři, abychom včas rozbaliли dárky a pustili si novou pohádku, která má v našem Štědrém dni jako jediná z pohádek vyhrazené místo. Nakonec přicházejí Pelíšky a po nich pelíšky.

Ale těsně před tím, než se zvednu z gauče, vychutnávám si takovou tu štědrovečerní únavu. Znovu si přehrávám krásné chvíle, které během dne nastaly, břicho mám plné a rozbalené dárky hezky u sebe. Pane, díky za tento krásný den!

Jaké jsou moje Vánoce?

Maruška (21 let), leader projektu UPDATE

Čím jsem starší, tím se na Vánoce vůbec netěším. Ale teď mám na mysli, že se netěším na ten neskutečný poprask v obchodech, kdy se lidi přetahují o dárky nebo o zlevněné banány.

Věřte mi, že jsem se už o banány s jednou paní přetahovala. Přitom adventní doba má být přece taková příprava na to, že se narodí Spasitel. Člověk by se měl někam zavřít do ticha a modlit se nebo si zpívat a chválit Pána. Ten hrozný spěch kolem vás je neskutečně ovlivňující. Najednou se ocitnete v situaci, kdy začnete taky všude spěchat a shánět dárky pro celou rodinu nebo pro ty nejlepší přátele.

Naopak, co se mi na Vánocích líbí, tak strávený čas s rodinou. Když se sejdete s rodinou a povídáte si. Sejdete se u jednoho velkého stolu a tenhle moment tvoří obrovskou hodnotu v mém životě. Můžete se společně

radovat z příchodu Spasitele, jít spolu na půlnoční do kostela a jiné velké bohoslužby o svátcích. Už je to docela dlouho, co jsem si uvědomila, že Vánoce nejsou jen o dárcích. Je to doba, kdy se většinou stáhnou do ticha a užívám si Boží přítomnost. Je to pro mne velmi důležitá skutečnost. Ale zároveň ráda zůstávám přes Vánoce v županu a v pyžamu a zalezu si pod deku a koukám na pohádky, co dávají v televizi. Řekla bych, že Vánoce jsou typické pro pohádky. Nesmí chybět samozřejmě Tři oříšky pro Popelku, a pak ráda koukám na úplně nové pohádky, které vysílají poprvé v televizi.

K Vánocům také patří různé návštěvy a ano, i ty člověk musí absolvovat. Někdy jsou ty návštěvy velmi vysilující, ale zase je potřeba to brát pozitivně. Aspoň člověk ochutná zase jiné druhy cukroví, a to já ráda. S tím však přicházejí i novoroční předsevzetí – tohle všechno cukroví musím shodit, hned od 1. ledna začínám cvičit. Zajímalo by mě, kdo z vás si takové novoroční předsevzetí dává a vydrží mu to déle než týden...

Takže pro mě Vánoce představují klid a zároveň hrozný spěch. Je to ovšem něco, na co je naše společnost zvyklá. Každoročně si s mojí mamkou říkáme, že tolik hodin jsme věnovaly přípravě (vánoční výzdoba, zdobení stromečku, pečení cukroví, nakupování dárků, poté jejich balení...) a vždycky to tak rychle uteče. Tak si říkám, že možná letos zkusím ty Vánoce prožít trochu klidněji a vychutnat si každičký den, abych ten pocit neměla. Vám všem ostatním přeji požehnané svátky a Boží požehnání do roku 2022.

Jaké jsou moje Vánoce?

Jerguš Dovala (18 let), grafik brněnské diecéze

Řadím se mezi ty z nás, kteří by Vánoce označili za nejkrásnější období v roce. Je to především vánoční atmosféra, která mi je tak vzácná a která začne prostupovat celou planetu už koncem

listopadu. Patřím dokonce k těm, kterým tolik nevadí ani ten všudypřítomný „kýč“, na který si mnoho lidí stěžuje.

Na Vánoce se připravujeme už před Mikulášem, kdy se v domě postupně začne objevovat výzdoba. Bydlí nás šest pod jednou střechou, tak se neobejdeme bez diskusí o tom, kdo co komu koupil, s kým to vybral a kde to má schované... Jsme docela hudebně založená rodina, takže k našim Vánocům neodmyslitelně patří i různé koncerty, na kterých někdo z nás vystupuje. I když už jsme všichni sourozenci starší, zachovali jsme si spoustu tradic, které mohly s věkem ustoupit. Třeba pořád píšeme Ježíškovi (celá rodina i rodiče). A při štědrovečerní večeři čekáme na zvuk zvoněčku, který nám oznámí, že Ježíšek už má hotovo a můžeme jít do obýváku. A dál už to všichni znáte... Takže moje Vánoce by se daly vystihnout pár slovy: atmosféra, která by se dala krájet, spousta hudby a Ježíšek.

KOLEDNÍK

Pro vánoční chvíle vydala Královéhradecká diecéze **KOLEDNÍK** – nejznámější vánoční písně, sbírka 25 nejznámějších vánočních koled s notovým zápisem a kytařovými značkami. V publikaci je zařazena vánoční bohoslužba slova s biblickým čtením, přímlovami a modlitbami v době adventní a vánoční, knížka je proložena černobílými ilustračními fotografiemi.

Vánoce jsou za dveřmi. Jak je prožívají lidé, kteří jsou odtrženi od svých rodin, jsme se zeptali duchovních Aleše Tomčíka a Kateřiny Havelkové.

Vánoce za mřížemi

Vánoční svátky ve vězení patří k těm nejsmutnějším obdobím odsouzených. Chod věznic se zpomalí a přinutí i ty nejtvrdejší k zastavení se a bilancování života. Ostatně, většina má venku někoho blízkého, své rodiny, sourozence, děti, přátele. Svě vzpomínky. Ti, co sedí déle, sváteční období tak neprožívají, ale nováčci, kteří konec roku prožili na svobodě mají ještě v čerstvé paměti, propadají depresi. Někdo se proto rozhodne Vánoce ignorovat, jiní zabijí nudu jakoukoliv aktivitou a přeji si, „ať jsou už ty Vánoce za nimi“. Na některých celách se pak snaží napodobit domácí sváteční atmosféru přípravou společného jídla, sledováním televize, hraním karet a v kostky... Ale splín nakonec každého dožene.

Úloha kaplanů je nezastupitelná – k běžným činnostem se připojují podpůrné rozhovory, aby odloučení a samota, zvláště jedinců se sebevražednými sklony, nebyly tak tíživé. O Vánocích, více než kdy jindy, se ale rovněž otevírá prostor k tématům dotýkajících se „lidskosti“, svátky není nutné jen přečkat – je možné zamýšlet se nad láskou, rodinou, mezilidskými vztahy, svými omyly, špatnou životní „strategií“. Zastavit se, zamyslet, pokusit se něco změnit, dát si dobrá předsevzetí. Vánoční soustředění pak uzavírá bohoslužba v kapli, individuální rozhovory, společné modlitby, zpívání koled. Nikdo není sám a v nebezpečí, bez naděje. Svátky jsou šancí vykročit nově. Zdaleka ne každý je toho však schopen.

Nechme ale promluvit samotné odsouzené, věřící i nevěřící, aby se podělili o svůj pohled, jak vánoční svátky prožívají za katrem:

T., doživotí

Je to moje nejhorší období v životě, nebýt se svými blízkými. Nejtěžší to bylo ve vazební věznicí. První Vánoce bez syna, manželky, rodiny, nevíte, jak to chodí, co se bude dít – obrovská nejistota. Kolikaterý Vánoce ještě? Jak to všechno dopadne? Ale dostáváte pozdravy dětí, přání od přátel, kamarádů, rodiny, to povzbuzuje! Telefonujete, jak můžete, přejete krásné Vánoce, a je vám přáno.

První Vánoce jsem strávil s fantastickým spolubydlícím, který svátky, rodinu, tradice, prožíval jako já (věkově mně blízký, společenský). Spolubydlící mě doporučil k faráři na vánoční bohoslužbu – obrovský zážitek! Chvilí jsem se cítil jako člověk – a najednou jsem věděl, že to všechno zvládnou. Vánoční bohoslužba probíhala v mixu žen a mužů, zadržovaných ve vazební věznicí, v počtu 16 lidí. Nejen že jsem odešel v klidu, s novou silou do života, ale dostal jsem na cestu čokoládového anděla a na místě linecká kolečka – ta vděčnost, že na vás někdo myslí, se nedá popsat. Výzdoba vazební věznic o Vánocích v Brně byla na každém patře, byl tam živý stromeček a ozdoby. Jakou jsem měl radost, že jsem některé mohl zdobit! Vnímám jsem vůni stromečku – a okamžitě mne to vrátilo domů!

M., 12 let

Tempo věznic se o Vánocích zpomalí na minimum – neotravujte nikoho, on nebude otravovat Vás, nic nechtějte po personálu a on nebude chtít nic po vás. Bonus věznic: prodloužená doba sledování televize – díky tomu to je pro některé nejdůležitější období celého roku. Mně svátky připomínají, že to pěkně letí a další rok bude za mnou. Tady beztak deset lidí z osmi chce, aby Vánoce proběhly co nejrychleji. A z těch osmi lidí tak čtyři vůbec Vánoce neřešej, jsou jim jedno! Já mezi ně nepatřím, těším se, že se něco bude dít, na kulturce vánoční program a s kaplany vánoční bohoslužba. Jestli teda nepřijde korona?!

Z., 18 let

Už od nového roku se těším na další Vánoce – že bude balíček – a v něm bude ovoce – sladkosti, prémiový salám, sýr, bagety a pitíčko. To jsou pro mne Vánoce. Příjemná změna.

L., 26 let

O Vánocích se ráno jako vždy pomodlím, vzpomínám na zesnulé blízké, na rodinu, babičku, tchána a přátele, na všechny, co jsem měl rád, a už tady nejsou. S rodinou mám dohodu, že o Štědrém dni večeří ve stejný čas, od 18.00 hodin. Rodina má na vánoční tabuli ještě jeden talíř, jako bych byl s nima – já myslím na ně, oni na mě a přijijeme si na zdraví. Vzpomínám na Vánoce, jak jsem je prožíval s rodiči v dětství, a jak potom s vlastními dětmi. Kde všude jsme bývali o svátcích, na horách, na dovolené, vzpomínám na legrační chvíle, které jsme zažívali. Jsem věřící, a tak i samotné svátky jsou pro mne povzbuzením, že nejsem sám, ale že je tu stále někdo, kdo mě má rád a záleží mu na mně. Proto se taky účastním bohoslužeb a čtu Bibli.

D., 14 let

Svátky neslavím, ale těším se na ně. Přecpu se. Překávju se a překouřím. Překoukám se na televizi, jak jen to půjde. Pak ale budu hodně spát a od Novýho roku budu cvičit. Cvičební plán už mám.

P., doživotí

Udělám přání k Vánocům – vlastnoručně, pošlu dopisy s přáním, budu telefonovat pravidelně s rodinou.

Těším se na pohádky, na to, jak budu celé Vánoce pít kávu, kouřit, pojídat sladké – bábovky, dortíky – pít slazenou limonádu. Asi se pěkně přecpu. Vše ostatní je pro mne rušivé, chci, aby mě nikdo neotravoval... Chcete, abych vám dal recept na můj oblíbený zákusek? Tady je:

Recept na „Valdický mls“: Mezi dva dětské piškoty dáte kolečko oloupaného banánu šířky 0,5 cm a tento sendvič (piškot – banán – piškot) ponoříte do nádoby, kde je rozpuštěný Carla Cream (náhražka Nutelly). Sendviče necháte okapat od zbylého krému a 20 minut necháte zatuhnout. Potom obalíte celý sendvič ve strouhaném kokosu. Necháte odležet do druhého dne, aby se spojily všechny chutě, ale není to podmínkou. Přeji dobrou chuť a krásné, s Vašimi blízkými společně na svobodě prožívané, požehnané Vánoce!

NAPSAL A ZPRACOVAL
ALEŠ TOMČÍK,

vězeňský kaplan, farář v Nové Pace

Vánoce v českodubském domově důchodců

Už léta se na tomto místě konají každé úterní dopoledne „husitské“ bohoslužby. Poslední úterý před Vánoci je však naše setkání jiné. S touto tradicí jsme začali před několika lety docela skromně – s kávou nebo cappuccinem z automatu, s koledami a vzpomínkami na Vánoce starých časů. Za rok nám vedení vyšlo vstříc a z kuchyně zapůjčili hrníčky i varnou konvici. Mohli jsme si nejen udělat vlastní kávu nebo čaj, ale naše milé sestry z Bakova i Českého Dubu mě na toto setkání vybavily domácím cukrovím. A tak sedíme kolem stolu, mlsáme dobroty, a co se nesní hned, může se zabalené samozřejmě odnést do svých pokojů na odpoledne. Domáci je zkrátka domáci, a to se vždycky cení. Postupem let jsme přidali zpívání s harmonikou naší varhanice Lenky Komínkové nebo čtení krásných „Vánočních příběhů pro potěchu duše“ Bruna Ferrera. S radostí mezi

sebou vítáme také pana ředitele, který nikdy nezapomene a rád se s námi v čase adventu na chvíli zastaví. Zpěv, vůně cukroví, radost ze setkání, povídání i modlitba. Takové je setkání

v domově důchodců, na které se už dnes moc těšíme.

KATEŘINA HAVELKOVÁ,
farářka v Českém Dubě, Bakově n. J.,
Mimoni a Mnichově Hradišti

Gustav Adolf Procházka a nejkrásnější Vánoce

Rodina Gustava Adolfa Procházky.
Fotografie z obálky publikace
Martina Chadimy „G. A. Procházka
- II. patriarcha Církve československé
(husitské) a jeho doba“.

Gustav Adolf Procházka, rodák z východočeských Kosmonos, katolický kněz, po vzniku Církve československé její duchovní v Jenišovicích, od roku 1923 biskup východočeský, v letech 1928–1942 patriarcha. V jeho životě katolického kněze sehrála důležitou roli Aurélie Sobotková, s níž se seznámil na své jenišovické faře o Velikonocích roku 1905. Dvaatřicetiletý Gustav Adolf a šestadvacetiletá Aurélie se téhož roku o prázdninách sblížili a jak píše sám GAP: „...v letech 1906 až 1912 jsme žili na jenišovické faře šťastným manželským životem.“

Malá Lola se narodila v prosinci 1912 a pro katolického kněze a otce malé dívky, jakož i pro jeho milou, v podstatě „konkubínu“, začalo hotové peklo. Mladého kněze udala jeho vlastní sestra Barbora konzistoři, litoměřický biskup J. Gross nakázal, aby GAP svou lásku z fary de facto vyhnal. Jejich dcera Aurelie (Lola) později napsala o své matce: „Z Knihy Přísloví je známo: Ženu statečnou kdo nalezne? Nad skvosty cenu má a muž se na ni může spolehnout.“ O lásce svých rodičů píše: „Zaplatili však krutou daň, zůstali si ale věrni v dobrém i ve zlém, ač byli od sebe odtrženi násilím v čase, kdy jeden druhého nejvíce potřebovali.“

Celá věc GAP silně zasáhla: „Vyšetřování, příznání otcovství, podmínky konzistoře, odchod ženin snad na celý život. Chvilé rozchodu nelze popsat perem. Žena utekla před Brettschneidrem k Novákovým do Litomyšle, kteří k sobě přijali i Lolinku a živila se stravováním kandidátek pedagogie. Po celou dobu jsem jezdil za ženou do Litomyšle, potěšit se s ní a s Lolinkou. Tak jsme žili pět a půl roku. Já sám bez domácnosti v Jenišovicích, žena ve své domácnosti v Litomyšli.“ Vzal se „polooficiálně“ až 29. srpna 1919 v jednom z pražských kostelů. Gustav a Aurélie spolu počali celkem tři děti, dvě vychovali (Aurelii a Aloisii), jedno z dětí zemřelo (Eva). O tom, co pro něj znamenala rodina, vypráví jeho dcera Aurelie, provdaná Durchánková, která život svého otce vnímala ve světle výroku Písma: „Jít pak a dům můj, sloužití budeme Hospodinu.“ (Joz. 24,15) Podle ní: „Rodina

mu byla vždy první a základní buňkou obecnosti církve. Slova, uvedená v jeho závěti, to dokládají nejlépe: „Moje rodina a církev byly od let mé jediné lásky.“

Podle svědectví Aurelie Durchánkové byla rodina duchovního pro GAP: „...skleněný domeček, do něhož je ze všech stran vidět. Proč mému otci v životě tak mnoho znamenaly rodina a domov? Prvním důvodem jest, že si do života nesl představu svého domova a rodičů v Kosmonosech. Tento domov, ač chudý na pozemské statky, byl přebohatý láskou a péčí rodičů, jež všechny členy této rodiny spojovala. Druhým důvodem byl a zůstává jeho boj o vlastní rodinu. Trpěl nesmírně nuceným odloučením mé máti, když musila opustit jenišovickou faru očekávajíc děcko – děcko, ke kterému se od první chvíle hrdě hlásil, i když tím na sebe doslova uvalil horu příkoří od svých nadřízených i pokryteckých přátel. Jak se rád zřival v rodině Novákové, která se nad malou Lolinkou smilovala v době, kdy i vlastní matku u sebe mít nemohla. Když lidské vyděračství, těžící z neštěstí marné odloučenosti rodičů dítěte, usilovalo o Lolčin život.“

Ačkoliv byl GAP představitelem ve své době druhé největší církve, a byl tudíž stále pod jistým „drobnohledem“, zachovalo se nám zpráv o jeho rodinném životě poskrovnu. „V zásadách náboženského života byl tolerantnější než maminka, která přísně dbala na dodržování modlitby, byl-li její čas, a to soukromé i té, jež se projevuje účastí ve sboru, což

bylo velice dobré a nutné, dokud jsme byly se sestrou malé. Stalo-li se někdy, že jsem s otcem byla sama a večer jsem se měla dle zvyku modlit, ale byla jsem příliš ospalá, říkával: „Udělej křížek a spi. Neúčastným odemiláním modlitby spíše Pána Boha urazíš, než potěšíš.“

GAP o své ženě i o svých dětech a o rodině vůbec podává takřka telegrafickou zprávu, která je zároveň silným svědectvím o statečném životě a významu jeho ženy Aurelie. Aurelie Procházková stála svému muži po boku bezmála jednatřicet let, z toho sedmnáct let byla jeho právoplatnou manželkou. Jak ještě uvidíme, vytvořila GAP zázemí, tolik nezbytné duchovnímu nekatolické církve, který svůj život zasvětil službě Bohu a lidem. Když byl GAP již jako patriarcha dotázán, jaký zažil nejkrásnější Štědrý večer, pravil: „Bylo to ještě v Jenišovicích u Turnova, kde jsem byl jako katolický kněz, který však již měl sedmiletou dcerku. V roce 1919 jsem si řekl, když jsem vystoupil z církve římské a oddal se cele myšlence československého náboženství, že si udělám nejkrásnější Štědrý den svého života. Když jsem rozsvítil stromeček, řekl jsem své dcerce, že je mým dítětem a prvně jsem od ní zaslechl oslovení: tatínku! A tohle slovo a vědomí, že před svým dítětem nemusím nic tajit, byl můj nejkrásnější a největší štědrovečerní dárek.“

MARTIN CHADIMA
farář z Přelouče

Svátost manželství

Když slyšíme slovo svatba, tak se nám vybaví mnohé. Někomu romantický obrázek slečny v bílých šatech se závojem, někomu léta společného života po boku vyvoleného partnera a někomu manželský slib, který nás na jedné straně zavazuje, ale především svou podstatou chrání společný vztah dvou lidí.

Manželství je vedle narození dětí jedním z nejdůležitějších okamžiků v životě muže a ženy a svátost manželství posouvá jejich vztah do nové dimenze, do stavu, kdy se z prostého JÁ stává MY a kdy pod Božím vedením a ochranou vzniká pouto na celý život

A pokud se zamyslíme nad jeho hloubkou a důležitostí pro život člověka, tak nám přijde zcela pochopitelné, že vedle křtu, biřmování, pokání, večere Páně, útěchy nemocných a svěcení kněžstva patří manželství k sedmi svátostem, které naše církve slaví a vysluhuje. Asi bychom mohli popsat mnoha slovy, co vše svátost manželství znamená, ale myslím, že tato krátká definice z agendy naší církve je zcela vystihující. „*Manželství je svátost, v níž muž a žena – věřící, se v lásce navždy spojují a jsou Duchem svatým posvěcováni, aby byli Božím obrazem v Kristu, nástrojem Stvořitele ke vzniku nových lidských bytostí a základem rodiny podle Boží vůle.*“ (Agenda CČSH)

Onehdy jsem čekala u kostela na snoubence, abychom si prošli poslední část přípravy na svatbu a zaslechla jsem rozhovor čtyř malých holčiček, které líčily své představy o tom, jak bude vypadat

jejich svatba. Jestli bude na zámku, na radnici nebo v kostele. V tu chvíli pro ně byla důležitá hlavně ta vnější stránka obřadu. Věřím tomu, že jak budou časem dospívat, tak pochopí, že ne místo, ale především obsah tohoto životního rozhodnutí a kroku je důležitý.

Jako radní vykonávám v případě potřeby i civilní sňatky a musím říci, že si v tu chvíli obzvláště silně uvědomuji, jak důležité je prožívání a zakoušení svátosti v životě lidí. Vždy mi tam chybí ten další a pro mě nepostradatelný rozměr tohoto muže a ženu spojujícího obřadu, který je ukrytý nejen ve vzájemných slibech, ale také v mnoha symbolech, díky kterým si můžeme uvědomovat a prožívat Boží přítomnost a ochranu. Chybí mi v tu chvíli to, co můžu se snoubenci prožívat při církevním obřadu, kdy můžeme společně prožívat milost přijetí svátosti manželství. Chybí nejen modlitby za budoucí manžele, texty z Bible a jejich zvěstování a požehnání manželům, ale také i chvíle vzájemného odpuštění snoubenců, než vstoupí do nové roviny svého vztahu. Chybí jejich společné pití z kalicha na připomínku přijetí společného životního údělu. Chybí symbolika vzájemného

požehnání při navlékání prstenů i to, že nemůžeme společně se svědky držet ruce nad štolou svazující ruce novomanželů a slyšet jejich vzájemné sliby. V současné době má v naší zemi církevní sňatek i platnost právního aktu, a proto nelze vynechat nezbytné aktuální právní formulace a úkony, bez kterých by byl sňatek neplatný. Ale i ti, kteří byli sezdáni na úřadě, a pocítují touhu stvrdit toto své rozhodnutí před Bohem, mohou přijmout po duchovní přípravě manželské požehnání v jeho plném rozsahu a symbolice.

A tak nezapomínejme Hospodinu děkovat za to, že můžeme prožívat tuto svátost a požehnání jít společně životem s člověkem, který je naší nedílnou součástí, s vědomím pokory i se vzpomínkou na vše, co jsme si navzájem slíbili – s přijetím slov: *Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj...*

HEDVIKA ZIMMERMANNOVÁ
*farářka v „kraji na severu“
v Hrádku n. Nisou a Novém Boru*

chvilka poezie

KDO TOHO MÁ MOC

Vladislav Pek

Táta toho má moc,
když se blíží už od října
čas poklidných Vánoc.

Máma toho má moc,
když za rohem kouká doba
svatých klidných Vánoc.

Dítě toho má moc,
když se těší z plna hrdla
na období Vánoc.

Jenom Bůh však má MOC,
proto smíme radovat se
z požehnaných Vánoc.

Znalci lyže kupovali po pěti kusech

Benjamin Mlýnek (1953, Praha). Po základní škole vystudoval Střední průmyslovou školu spojové techniky. Vysokoškolské vzdělání na Husitské bohoslovecké fakultě v Praze ukončil v roce 1976, v témže roce přijal také kněžské svěcení a vstoupil do duchovenské služby. Duchovním byl v náboženských obcích Jablonec nad Nisou, Zlatá Olešnice, Jilemnice, Vysoké nad Jizerou, Liberec, Nový Bor, Česká Lípa, Lomnice nad Popelkou, Mimoň. V současné době je farářem ve Velkých Hamrech, zároveň administruje NO Jenišovice, Držkov a Semily. Od roku 1999 je vikářem libereckého vikariátu. Se svojí ženou Mirkou, která je také duchovní, má tři děti.

Se spolužákem na průmyslovce v roce 1971.

Bene, v mládí si tě dost často pletli s písničkářem a signatářem Charty 77 Jaroslavem Hutkou. Dlouhé vlasy v té době znamenaly jistou revoltu, symbol svobody. Jak jsi to měl ty?

Dlouhé vlasy jsem opravdu chápal jako jistou formu protestu. A taky provokaci vůči „prohnilé“ společnosti. Zároveň se člověk cítil tak trochu mučedníkem. Dlouhé vlasy působily např. jako červený hadr na příslušníky Veřejné bezpečnosti (tehdejší totalitní policie). Stávalo se mi, že jsem byl třeba i třikrát za večer při pohybu po Praze požádán hlídkou VB o předložení občanského průkazu. Běda, kdyby moje fotografie neodpovídala skutečnosti. Následovala by v nejlepším případě pokuta, provázená „duchaplnými vtipy“ na adresu dlouhých vlasů. V horším případě pak předvedení na policejní služebnu a následné potupné ostříhání. Pro dlouhé vlasy jsem byl ochoten leccos podstoupit a vydržet. Vzpomínám si

např., jak můj otec, když vyčerpal všechny argumenty proti dlouhým vlasům, mi dokonce nabízel korumpující úplatek 1000 Kč, když se dám ostříhat, abych prý vypadal jako „normální slušný člověk“. Podotýkám, že tehdy to byla – zejména pro chudého potřebného studenta – astronomická částka. Dodnes mě hřeje pomyslení, že jsem se zachoval jako Pán Ježíš, když byl pokoušen na poušti.

Nebudu se Tě ptát, zda jsi také podepsal Chartu, ale podařilo se Ti vykonat nějaký „disidentský čin“?

Musím se přiznat, že nejsem v tomto smyslu žádným hrdinou. A k disentu jsem měl daleko. Vybavuje se mi však jedna smutná vzpomínka: Jan Palach byl nejprve pohřben na Olšanských hřbitovech. Jeho hrob se stal tichým místem protestu proti totalitě. Množství rozsvícených svíček promlouvalo přesvědčivě beze slov. Pochopitelně to režimu vadilo, a tak ostatky přemis-

tili do rodných Všetat. Ke hrobu na Olšanech se však chodilo ze vzdoru nadále. I já jsem tam někdy svíčku zapálil. Při jedné návštěvě mě u hrobu zajistili dva muži v kožených kabátech (Státní bezpečnost) a odvedli k výslechu. Prý zda mám povolení se o dotyčný hrob starat? Incident měl následky. Tehdy jsem právě studoval na HBF, dokonce mi hrozilo vyloučení. Jenom díky tehdejšímu děkanovi, bratru Miloslavu Kaňákov, a jeho diplomacii vůči státním úřadům, jsem tento přestupek „nevhodné chování na hřbitově“ odnesl pouze přísnou důraznou důtkou a já mohl studovat dál.

Jaké autory, kapely jsi rád poslouchal?

Měl jsem štěstí prožívat rané mládí v době úžasného rozkvětu big beatu. A tak jsem hltal všechno, co se kde nabízelo. Byla by to slušná řádka jmen. Potvrzuje to skříň plná vinylových LP desek: Petr Novák s George and Beatovens, Olympic, The Rebels s Jiřím Kornem, The Matadors s Viktorem Sodomou. Pozdější Blue Effekt s Vladimírem Mišíkem a nezapomenutelným kytarovým mágem Radimem Hladíkem, Michal Prokop a Framus Five. Ze Slovenska varhanní virtuos Marián Varga a Collegium Musicum, poetický Pavol Hammel se skupinou Prúdy. Poslouchal jsem také písničkáře Jaroslava Hutku, Mertu, Třešňáka, Nohavicu, Dobeše, Karla Kryla... Ale poslouchal jsem i francouzské šansony Ch. Aznavoura nebo Edith Piaf. Nerad bych na někoho zapomněl, ale ve skříni to je. Samozřejmě včetně desek zahraničních kapel, které se v té době sháněly velice těžko a velice nedokonale je suplovalo poslouchání Rádía Luxembourg.

Kdo tě oslovuje texty, melodiemi nyní a proč?

Myslím, že se můj vkus podstatně nezměnil. (Snad kromě Olympicu – ten už nemusím.) Jen s pádem železné opony se nabídka nepředstavitelně navýšila. Protože s ruštinou daleko nedojdu a s angličtinou si nejsem

blízký, musím se spokojit s více či méně zdařilými překlady textů. Co se otáčelo na mém gramofonu dříve, otáčí se i dnes. Opět mi běhá mráz po zádech při poslechu některých Krylových písní. Jsou možná ještě víc aktuální než za tuhé totality. Poslední dobou mě oslovilo CD Michala Prokopa „*Mohlo by to bejt nebe*“, zejména píseň „*Má vlast*“ a hlavně CD Vladimíra Mišíka s titulní písní „*Snad jednou tě potkám*“ na text Václava Hraběte. Jak mi přibývá let a ubývá vlasů, je mi tematika této písně „o milosrdném setkání se smrtí“ velice blízká.

Čím jsi chtěl být jako malý a jak ses dostal k teologii?

Pamatuju se, že v dětství jsem chtěl být školníkem. Do školy jsem to měl poměrně hodně daleko. Bydleli jsme tehdy v Nuselském údolí – skoro pod Vyšehradem a škola byla až nahoře v Nuslích na Praze 4, poblíž Divadla na Fidlovačce. Dětskou logikou jsem si odůvodnil, že kdybych byl školníkem a bydlel ve škole, ušetřil bych si tu dlouhou – téměř půlhodinovou nepřijemnou cestu. Nějak jsem si neuvědomil, že školník také do základní školy chodit musí.

K teologii jsem se dostal přes hudbu. Od bigbitu k vážné hudbě, zejména varhanní. A tu lze slyšet většinou pouze v kostelích. V té době jsem studoval průmyslovou školu spojové

techniky, protože, když mě opustila touha být školníkem, začal jsem se vrtat ve starých rádiích, telefonech a podobných přístrojích. Navštěvoval jsem radioamatérský kroužek. Svou první „krystalku“ jsem si vlastnoručně postavil někdy ve čtrnácti letech. Studium na průmyslovce mě ovšem neuspokojovalo. Ten důraz na všemocný rozum: všechno spočítat, změřit, vyčíslit, narýsovat. Hledal jsem něco, co by mě nasýtilo. Duše strádala. V prostředí kolem varhanních koncertů jsem se seznámil se zajímavými lidmi, podobně hledajícími. A Božím řízením jsem byl upozorněn na postavu našeho faráře, bratra Miroslava Durchánka, působícího v nuselské náboženské obci, pozdějšího pražského biskupa. Dodnes vzpomínám na ty rozhovory, které jsme spolu vedli. Na setkávání početné skupiny mládeže, na tu opravdu bratrskou rodinnou atmosféru pod střechem nuselské fary. V té době naši rodinu opustil můj rodný otec a já jsem postrádal „mužský princip“. Bratr farář Durchánek se mě ujal a stal se opravdu mým otcem duchovním. Pod jeho vlivem jsem přijal svátost biřmování a naše předlouhé rozhovory po dvou letech způsobily to, že jsem si podal přihlášku ke studiu teologie na tehdejší Husitské bohoslovecké fakultě. Po dvou letech studia jsem v mém „rodném nuselském sboru“ přijal

jáhenské svěcení. Kněžské svěcení jsem potom přijal v roce 1976 v Kostele knížete Václava na Zderaze z rukou tehdejšího královéhradeckého biskupa Josefa Pochopa, což vlastně také mělo vliv na to, že jsem se z hlavního města dostal do Severních Čech, kde žiju dodnes.

Co ti dělá ve tvé duchovenské službě radost?

Nejfrekventovanější službou faráře, pomínu-li konání bohoslužeb, je většinou poslední rozloučení – pohřeb. Těžko bych asi spočítal, kolika sestrám a bratrům jsem takto za dobu své pětáctýřicetileté duchovenské praxe posloužil. I když mám tolik pohřbů za sebou, nikdy nepřistupuji k tomuto úkonu jako nezúčastněný chladný profesionál. Většinou rozloučení prožívám společně se zúčastněnými s bázní a třesením. V promluvě se snažím maximálně těžit ze zvěsti evangelia a do skutečnosti smrti vnášet Kristovo světlo vzkříšení. A tak mám opravdu velikou radost, když se to podaří. Po obřadu nebo i třeba s velkým časovým odstupem potkám někdy pozůstalé, kteří se ke mně rádi hlásí a děkují za posilu, která jim hořké chvíle rozloučení pomohla překonat. Taková zpětná vazba mi dělá opravdu radost. Ale bylo by toho mnohem víc. Bez radosti bych určitě sloužit nemohl.

Ve službě pomáháš lidem nejvíce slovem a nasloucháním. Před několika lety ses stal součástí týmu posttraumatické intervenční péče při Krajském ředitelství policie Libereckého kraje. Řekni nám něco o této tvé jiné formě služby.

Dovol, Jano, abych to upřesnil. Nebylo to před několika lety, ale už hodně dávno, přesně v roce 2002. Tedy téměř před 20 lety. V týmu jsem od počátku jeho založení – v souvislosti s reorganizací Policie ČR po roce 1989. Po vzoru policie v Německu (Sasko), kde v každém týmu má své nezastupitelné místo i duchovní, se začaly zakládat posttraumatické týmy při krajských ředitelstvích Policie i u nás.

Při slavnostních bohoslužbách k 70+1 letům od vzniku náboženské obce v Novém Boru, 2021.

Absolvoval jsem výcvik pro interventy poskytující posttraumatickou intervenční péči o policisty v souvislosti s akcemi zvláštního nasazení a po traumatizujících zážitcích jednotlivých policistů. S týmem se pak několikrát do roka účastním výcvikových seminářů, školení a celostátních setkání. Mohu poskytovat duchovní podporu policistům, v souvislosti s nějakým traumatizujícím zážitkem při výkonu povolání (zranění, použití zbraně, smrt kolegy). Mohou se na mne obrátit i rodinní příslušníci policistů, případně oběti násilných činů. Podle situace doprovázím také policisty při sdělování v rodině o úmrtí blízkého člověka. Jsem vázán zpovědním tajemstvím, takže policisté se na mne mohou obracet se svými problémy, aniž bych o nich podával hlášení jejich nadřízeným.

Všechny situace, kterých se dotýká tato služba, je spojena s traumatizujícími událostmi. Nebudu se tedy ptát na tyto těžké okamžiky, ale řekni nám, překvapilo tě něco za tvého působení v tomto týmu?

Zase se musím vracet hodně do minulosti. Byla to první společná informační schůzka farářů – zájemců o službu v posttraumatických týmech spolu s příslušnými pracovníky Policejního presidia. Odehrávala se v roce 2002 v budově Ministerstva vnitra na Letenské pláni (v totalitní minulosti neblaze proslulá tzv. Kachlíkárně). V zasedací síni u velkého stolu jsme seděli proti sobě. Na jedné straně faráři z různých církví a proti nám vysocí funkcionáři s hvězdnatými výložkami na ramenou, policejní psychologové a koordinátoři příslušných, původně okresních, později krajských týmů – naši budoucí organizační pracovníci. Vzájemně jsme se pozorovali, odhadovali, co můžeme od toho protějšku u stolu vůbec očekávat.

Z počátku jsem neměl příjemný pocit. Budově ministerstva vnitra jsem se dřív pokud možno vyhýbal velkým obloukem. Věděl jsem z doslechu, na základě svědectví některých známých, že v této budově slušného člověka nic dobrého nečeká. A teď jsem dobrovolně vlezl do jámy lvové. Negativní emoce mě ale opustily při pohledu na bohatě prostřený stůl. Obložené chlebičky, věnečky, rak-

vičky, větrníky, káva, čaj... Z Bible vím, jaký pozitivní význam má pro vztahy obecnství společného stolu. Ale že by to platilo i zde v Kachlíkárně? Bylo to tak. Bible má přece vždycky pravdu! Počáteční vzájemné rozpaky se postupně rozplynuly, zatažená obloha se projasnila a vyšlo slunce. A do toho zaznělo: Děkujeme vám, že jste přišli. Děkujeme, že nám chcete pomáhat. My vás potřebujeme. Od té doby uplynulo v Nise mnoho vody, ale přátelství, která jsme postupně při činnosti týmů navazovali, trvají.

Vím, že máš rád pohodu, harmonii ducha i duše. Tu také lidé zažívají při tvých literárních večerech. Řekl bys nám něco o tom, jak ses k přednesům dostal?

Vlastně za to může básník Stanislav Kubín z Liberce. Před dávnými lety mě oslovil, zda bych nenamluvil doprovodné slovo k jeho komponovanému pořadu Lahodná vteřina. A tak jsem propůjčil svůj hlas textům Alfreda Strejčka, Františka Novotného, Jirky Vaníčka a Petra Štěpánka. Kupodivu můj počín byl kritikou vlídně přijat. Spolupráce se Standou byla pohodová, a tak jsem později ani moc neváhal, když mi nabídl roli A. de Saint Exuperyho ve svém scénickém čtení z pilotových myšlenek „... kde i smrt je čistá“. Původně této postavě měl svůj hlas propůjčit mistr hlasového projevu Alfréd Strejček. Vzhledem ke své těžké nemoci se zamýšleného úkolu nemohl zhostit. A tak přišla moje příležitost. Byla to ode mne jistě troufalost, zastupovat tak skvělého herce, ale snad jsem mu moc velkou ostudu neudělal. Cenná zkušenost mě pak inspirovala k další práci se slovem a textem.

Rád čteš. Tvým oblíbeným autorem je mimo jiné také syn Eduarda Petišky – Eduard Martin, jeho knihy jsou překládány do jiných jazyků, přesáhly několik set tisíc výtisků. Čím tě oslovil?

Literární tvorba Eduarda Martina je velice pestrá. Mě nejvíce oslovila řada malých, téměř kapesních sličných knížek, vydávaných v Karmelitánském nakladatelství. Jsou to vlastně sbírky skutečných příběhů, které lidé buď sami, nebo jejich blízcí prožili, nebo se odehrávaly v jejich blízkosti. Světlo světa spatřilo již více než třicet podob-

ných sbírek. Eduard Martin sám o sobě v té souvislosti říká, že je „archivářem lidských příběhů“. Příběhy jsou cenné svým přesahem do duchovní roviny. Nenásilně poukazují na obecné lidské křesťanské hodnoty. Někdy nenásilnou formou napomínají, upozorňují na naše nedostatky nebo inspiřují k dobru a kvalitnímu spolulidství. Občas i rád sáhnu po nějakém příběhu a použiji jako inspirativní ilustraci do kázání.

Znáte se osobně?

Stanislav Kubín již mnoho let pořádá na liberecké faře setkání se zajímavými lidmi. A tak jednou pochopitelně muselo dojít i na Eduarda Martina. Bylo to velice milé setkání. Eduard Martin je v tom nejlepší slova smyslu noblesní člověk. Přitom velice skromný, usměvavý a hluboce věřící člověk. Svou víru nemanifestuje nějakými nabubřenými gesty a frázemi, ale tichostí a pokorou. Moc rád jsem se s ním setkal, občas si zatelefonojeme, pošleme mail. Věřím, že ono liberecké setkání nebylo poslední.

Také je o tobě známo, že máš rád přírodu. Často vyrážíš pěšky nebo na běžkách do hor. Zůstala ti v paměti nějaká „nezapomenutelná příhoda“?

Ta příhoda se váže k mému přesídlení. Jako Pražák od Botiče jsem se rovnýma nohama dostal do Jizerských hor. K horám v zimě patří běžky. Protože tehdy nebylo na trhu nic, a přece se všechno sehnalo, i mně se podařilo po usilovném shánění jakási pochybná prkýnka zaopatřit. Byl to samozřejmě sovětský výrobek z lepeného dřeva. (Pro pamětníky uvádím značku VISU EXTRA). Podezřelou zvláštností bylo, že tyto špičkové super lyže, pokud byly k dostání, se prodávaly po jednotlivých kusech, tedy nikoliv pár jako u normálních lyží. Proč, to jsem pochopil později.

Jizerky jsem téměř neznal. V mlhavé paměti jsem měl jen rekreační týdenní pobyt s rodiči – v předškolním věku. Utkvělo mi také v mysli jedno jméno „Chata Bramberk“. S ním jsem měl spojen trapas rozlité ovocné limonády na sněhobílý ubrus v restauraci a při zpáteční cestě jsem ke všemu vypadl ze sáněk a rodiče to zjistili až po nějakém čase. Je proto pochopitelné, že jsem toužil místo takových povznášejících prožitků

v dospělém věku znova spatřit. Po příslušné aklimatizaci a zvládnutí základních pravidel pro chůzi na běžkách, jsem se rozhodl vzpomínaný Bramberk navštívit. Z Bedřichova jsem vstoupil do značené běžecké stopy a započal tak svou anabázi.

Na jedné z lesních křižovatek mě však zaujala neznačená cesta kamsi do hlubokého lesa. Díky tehdejší neznalosti terénu, velké míře nezkušenosti, spíš hlouposti, jsem se touto cestou nechal zlákat. Nejprve to šlo, ale pak se stopa začínala ztrácet, až zmizela úplně. Zároveň ubývalo světla a mně přestávalo být do zpěvu. Začal jsem se brodit v čím dál hlubším sněhu. Pak začínal prudší sráž a při jednom z brzdicích pádů se mi podařilo zlomit lyži. Nebudu tento horor prodlužovat. Zkrátka: po možná dvouhodinovém pěším sestupu jsem dosáhl nížiny, v dále uviděl světélko. Dostal informace o své poloze. S hrůzou jsem zjistil, že jsem úplně, ale úplně, jinde – na opačném okraji Jizerských hor. Byl to Luh pod Smrkem. Z Bedřichova pro začátečníka úctyhodný výkon. Naštěstí nebylo tak pozdě, aby ještě nejezdily vlaky. Po trojím přestupování jsem se konečně dostal do tepla a bezpečí Jablonecké fary. Dlouho jsem potom dumal nad mapou, kudy že jsem to vlastně putoval – respektive bloudil.

A ještě k těm lyžím. Byly sice levné, ale velice nekvalitní a křehké. Znalci je proto kupovali po pěti kusech, aby je měli do zásoby. To jsem tehdy ale nemohl vědět.

Co máš ještě opravdu rád?

No určitě rodinu, s manželkou máme tři děti. V posledních letech přibyla postupně také tři vnoučata – a tak ten záběr lásky stále rozšiřuji. A do naší rodiny, jako plnoprávný člen, patří ještě fenečka Ori, kříženec bigla se špicem, která nám s láskou a psí oddaností vyplňuje prázdnotu po odchodu našich dětí z rodného domu.

Tvá manželka je také farářka. Čeho si na ní vážíš?

Svatost manželství jsme přijali před 36 roky. To je dlouhá doba. Je s podivem, že to se mnou manželka dosud vydržela. Uvědomuji si, jak někdy bývám protivným morousem, a vyjít se mnou nebývá v té chvíli zrovna lehké. V té profesní rovině si vážím jejího plného nasazení v roli nemocniční kaplanky.

Pravidelně jednou v týdnu dochází do nemocnice na oddělení Centra doléčování a rehabilitace (bývalá LDN) a tam se celý den věnuje pacientům a pomáhá nadnášet ty jejich někdy tak přetěžké kříže. Já sám bych to asi dlouho dělat nevydržel.

Přicházejí Vánoce, jablonecký sbor i fara bývá vždy krásně vyzdobena – dělá ti radost připravovat ostatním příjemné prostředí. Jak to bývá o Vánocích u Vás v rodině? Duchovní je spíš „v terénu“ než doma, scházíte se o Vánocích s dětmi a jejich rodinami, zažíváte pohodu?

Jako asi v každé farářské rodině jsou Vánoce i u nás pracovní. Vzhledem k tomu, že jsme oba faráři, je toho času na nějaké soukromí dvakrát méně. Proto se snažíme přizpůsobit denní program časovým možnostem. Večeřet na Štědrý večer začínáme brzo, abychom pak mohli alespoň chvíli posedět u stromečku. V osm hodin už začínám být nervózní, odcházím do kanceláře, kde ještě definitivně doladuju kázání, abych před devátou hodinou vyjel na svou první půlnoční – do Jenišovic. Tam začínáme ve 22 hodin. Po rozloučení s účastníky odjízďím do podhorské kaple sv. Anny na Hamrskách, kde půlnoční začíná přesně o půlnoci. Domů se dostanu tak kolem druhé hodiny na Hod Boží – a tím teprve začínají naše rodinné Vánoce. Moc se ale nevyspím, protože na Hod Boží mě čeká další služba v Semilech.

V Jablonci manželka půlnoční slouží od půljenácté. Ten nestandardní čas je dán potřebou, aby někteří nedostatkovi muzikanti stačili přeběhnout ke konkurenci – k bratřím katolíkům – a s půlnocí začít druhé kolo Rybovy mše vánoční Hej, mistře. S dětmi a jejich rodinami se scházíme většinou mezi svátky, i když není lehké nalézt termín, který by vyhovoval všem. Pohodu určitě zažíváme, nikam nepospícháme, vnoučata rozbalují dárky, znějí koledy – prostě slavíme druhé Vánoce.

Na co se při myšlence na letošní Vánoce těšíš?

Je to asi stejné jako každé Vánoce. Omlouvám se, zda to někomu bude znít příliš přízemně a materialisticky, ale s tím nic neudělám: Po návratu do tepla domova, kdy všechno napětí z člověka spadne, s vděčností Hospodinu, že všechno dobře dopadlo – v klidu si naložím na talíř bramborový salát a řízek, otevřu Plzeň, sednu ke stromečku a za zvuků Rybovky nechám na sebe působit kouzlo Tiché svaté noci. Opět se smím utvrdit v tom, že i „...nám, nám, se narodil!“

Na tomto místě jste měli číst rozhovor s Jaroslavem Hutkou. Bohužel nelehká zdravotní situace mu to neumožnila, a tak děkuji bratru faráři Benjaminovi za rychlou pomoc našemu časopisu a Vám přeji pěkné čtení.

JANA PECHANCOVÁ

Koncert pro Ladu v Semilech

V pátek 8. října se ve Sboru Dr. Karla Farského v Semilech, ve sboru, jehož dlouholetou farářkou byla Lada Prokúpková Kocourková, konal koncert na její počest, koncert na oslavu jejího života. Všichni účinkující a hlavní protagonisté ušli kus společné pracovní i lidské cesty s farářkou Ladou a na celkovém vyznění slavnosti to bylo znát. Koncert se konal v den Ladiných narozenin, čímž tato událost nabyla ještě dalšího rozměru. Byl to dárek vděčnosti za trpělivost, přátelství a laskavost, které tato výjimečná žena prokazovala lidem i za její oddanost Božímu poselství, které přirozeně a bez únavy v našem světě šířila. Během večera vystoupil dětský pěvecký sbor Čekanky pod vedením Jitky Strnadové s písněmi Jiřího Pavlici a Josefa Fojty. Martin Brádle, hlavní varhaník Sboru Dr. Karla Farského v Semilech, spolu s houslistkou Jaroslavou Petráskovou a zpěvákem Jiřím Broulem přednesli něžné A Clare Benediction současného anglického skladatele duchovní hudby Johna Ruttera nebo

skladbu Gabriel's Oboe Ennia Morriconeho. Pěvecký spolek Jizeren, jehož sbormistrem je Jiří Kurfiřt, zazpíval protestantské píseň Clauda Goudimela (Otče nebeský, náš ochránce), Fit porta Christi pervia (Brána Kristova plná milosrdenství) z Českokrumlovského rukopisu, předreformační bratrský zpěv Soudce všeho světa, nakonec Cantate Domino Bohuslava Lédla. Mužský vokální sbor Hg se odvážně pustil do Quatre Petites Prieres (Čtyři malé modlitby) francouzského klavíristy a skladatele Francise Poulenca a Lásky opravdivé Leoše Janáčka. JV Collegium rodiny Vávrových (klavír, flétna, recitace) zahrálo Arioso Johanna Sebastiana Bacha. Jaroslav Vávra za znění hudby na barokní téma recitoval svou Báseň pro Ladu, kterou složil v letních měsících. Nakonec zazněla Truvéřská mše Petra Ebena v podání dětského a mládežnického sboru Jizerka, jehož sbormistryní je Nadia Ladkany. Zde se hodí podotknout, že právě Truvéřskou mši v podání Jizerky Lada opravdu milovala.

Začátek a konec koncertu ve znělkách doplnil klavírista Jiří Horčíčka (úvod: J. S. Bach: Jesus belibet meine Fruede; závěr: Bohemian Rhapsody). Hudební produkci četbou z Písma a knihy Stanislava Kubína „A stříbrný peníz...“ doprovázel liberecký vikář Benjamin Mlýnek.

Ani po koncertě lidé ještě neodcházeli, protože bylo připraveno bohaté občerstvení, dobré víno z Moravy, bylo o čem hovořit a na co vzpomínat... Nu, snad to byl večer pamětihodný a Bohu milý!

ŠÁRKA BAŽANTOVÁ

kazatelka v Semilech a Bozkově

Foto: Šárka Bažantová.

Kazatelský kurz od února

Dovolujeme si Vás informovat o pokračování **KAZATELSKÉHO KURZU** naší diecéze. Kurz je určen zájemcům, kteří mají chuť se dozvědět více o teologii a zároveň by se chtěli aktivně zapojit do služby církve v místech, kde by mohli být pomoci v náboženské obci a místnímu duchovnímu v pastoraci a liturgickém životě církve. Absolventi kurzu se mohou uplatnit v kazatelské a pastorační činnosti náboženských obcí ČČSH jako kazatel/ka.

Přednášky kazatelského kurzu budou probíhat zpravidla 6x ročně, obvykle 1. neděli po bohoslužbách od 11 hodin, a to v dopoledním a odpoledním bloku. Kurz bude rozdělen na jednotlivé semestry, v každém semestru budou 3 přednáškové bloky – setkání se uskuteční v zasedací síni Královéhradecké diecéze, Ambrožova 728/3 v Hradci Králové. Probírané tematické okruhy budou: **biblistika – Starý a Nový zákon, věrouka, sociální etika a religionistika, církevní dějiny, život v církvi, církevní řády a duchovní život, praktická teologie – liturgika, homiletika, katechetika.** Pro jednotlivé okruhy bude vždy doporučena požadovaná literatura a po absolvování jednotlivých tematických okruhů bude následovat písemná, ústní zkouška. Absolvent kazatelského kurzu

obdrží osvědčení o odborné způsobilosti vykonávat kazatelskou činnost v ČČSH. Kurzovné ve výši 300 Kč za semestr po dohodě může také uhradit vysílající NO. Účastnický poplatek bude sloužit k uhrazení studijních materiálů a občerstvení (oběd). Částku je možné hradit hotově nebo na bankovní účet č. 107-6504180217/0100.

Účastník kurzu musí mít doporučení místního faráře a nejlépe ukončené SŠ vzdělání. Kurz nenahrazuje teologické vzdělání univerzitního typu.

Příhlášku s doporučením zašlete na adresu Ambrožova 728/3 v Hradci Králové nebo emailem na dieceze.hradec@ccsh.cz. Další informace včetně **příhlášky naleznete na webu:**

www.ccschk.cz v záložce **vzděláváme.**

Uvnitř jako by svítilo sluníčko

„Tenhle týden je u nás návštěvní,“ libovala si sestra farářka Míla, když jsme se s Aničkou Holínskou pohodlně usadily. Onehdy dovezli manželé Böhmovi dárkovou tašku z diecézního setkání duchovních – seniorů (považte: dokonce s medem ze Škodějova!), s nimi je vždy pěkné popovídání. Z letošního setkání v Hradci se kdekdo omluvil kvůli zdraví, nezbývá tedy než se setkat dodatečně.

I my si máme co říci – jak to chodí u nás, jak u Pellyů v jejich věku (po osmdesátce a po devadesátce). Snadné to není. Člověk by čekal (oprávněné) nářky na zdravotní potíže, a přece – ačkoli se za oknem courají mraky po zemi a droboulince všechno smáčejí – uvnitř u Pellyů jako by svítilo sluníčko. Vzpomíná se na náboženské obce, jimiž sestra Míla prošla, na lidi.

Anička vypráví o svých zkušenostech z domovů seniorů, Pellyovi mohou naštěstí vyprávět o laskavé péči vlastní rodiny pod společnou střechou i o setkáních širého příbuzenstva při slavnostních příležitostech.

Čas utíká (jak on to jen umí, když je člověku dobře) a je třeba se rozloučit. Jak jinak než společnou modlitbou. A tak zní díky, díky, díky. A neodejdem jinak než s požehnáním bratra Pellyho. Opouštíme vřídnu domácnost, v níž vztahy utvářela víra, láska i naděje.

Dej Bůh, ať to není taková vzácnost. Ať může takto žít co nejvíce manželských párů a rodin. A nakonec: ať nejsou vzácné ani ty návštěvy.

JANA WIENEROVÁ
farářka
v Broumově

modlitba laiků

Milý Bože,

děkuji Ti za možnost žít. Je to velký dar, kterého si vážím. Věřím, že víš, že se snažím jej využít co nejlépe. Blíží se Vánoce, říká se o nich, že jsou to svátky klidu a všichni zároveň vědí, že je to spíš velký stres. Tak Tě moc prosím, abys nám dovolil se opravdu zklidnit, užít si jejich vůni, atmosféru a světlo, s rodinou, s blízkými, s těmi, se kterými kdo chce. Dej, ať se nám podaří oslavit narození Tvého syna tak, jak by sis to Ty sám přál.

Prosím Tě o velkou dávku tolerance a trpělivosti pro nás všechny. Nejen v těch nadcházejících dnech svátečních, ale v našem každodenním „obyčejném“ životě. Zdá se mi, že je jí mezi námi potřeba čím dál víc a víc... Říkám si, co je to za zkoušku, které nás to vystavuješ? Dej nám prosím jí lépe porozumět.

Milý Bože, děkuji ti ještě jednou za dar života. Radujme se z něj všichni každou minutu, každou hodinu, každý den...

EVA NAVRÁTILOVÁ
Trutnov

mosty

Královéhradecké diecéze
CČSH

Čtvrtletník

4/2021

Ročník V

Registrace
MK ČR E 22824
ISSN 2570-5431

Vydává
Královéhradecká diecéze
Církve československé husitské,
Hradec Králové.

Číslo a den vydání:
4/1. 12. 2021

Kontaktní adresa
Královéhradecká diecéze CČSH
Ambrožova 728/3
Hradec Králové 500 02
IČ: 62695720
dieceze.hradec@ccshk.cz
tel.: 608 404 746
<http://www.ccshk.cz/>

Královéhradecká diecéze CČSH

Redakční rada
Kateřina Havelková
Martin Chadima
Štěpán Klásek
Miroslava Mlýnková
Erika Oubrechtová
Pavel Pechanec
Jana Pechancová
Vladislav Pek
David Smetana
Aleš Toman

Odpovědná redaktorka
Jana Pechancová

Sazba & tisk
Tiskárna H.R.G. Litomyšl

Podpořeno z Fondu rozvoje
Královéhradecké diecéze CČSH.

Královéhradecká diecéze CČSH vyhlašuje

bohoslužebnou sbírku

na 4. neděli adventní

19. prosince 2021

určenou pro podporu

DAR LÁSKY

práce s dětmi a mládeží

Sbírku prosím odešlete na účet

královéhradecké DR

č. 107-6504180217/0100

pod var. symbolem 02 + číslo NO, děkujeme.

KRÁLOVÉHRADECKÁ DIECÉZE CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ